

Mr. sc. DUBRAVKA VLAŠIĆ, asistent
Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji, Sveučilište u Rijeci

IZRADA MODELA RAČUNOVODSTVENOG OBUHVAĆANJA LIZINGA U HOTELIJERSTVU HRVATSKE TE NJEGOVA OPTIMALIZACIJA

Model računovodstvenog obuhvaćanja lizinga izrađen je sukladno prednostima koje lizing predstavlja za hotelijerstvo kao i rastućoj potrebi za oblikovanim informacijama o lizingu za interne i eksterne korisnike. Ovaj model može poslužiti kao okvir za primjenu kod sličnih situacija u praksi.

Ključne riječi: računovodstvo lizinga, Uniform system of accounts for the Lodging Industry (USALI).

UVOD

U oblikovanju modela računovodstvenog obuhvaćanja lizinga naglasak će biti na odabiru metoda uključivanja lizinga u računovodstveno prezentiranje u temeljnim i internim financijskim izvještajima. Dok su eksterni izvještaji orijentirani korisnicima izvan poduzeća, potrebno je kreirati i interne izvještaje jer će samo oni osigurati menadžmentu pravodobne, kvalitetne i transparentne računovodstvene informacije o lizingu. Cilj ovakvog pristupa je osiguranje kvalitetnije informacijske podloge za poslovno odlučivanje.

Kreiranje modela računovodstvenog praćenja i izvješćivanja o lizingu u hotelijerstvu Hrvatske izvršiti će se sukladno odrednicama MRS-a 17 te zahtjevima sadržanim u metodologiji USALI.

Da bi se omogućila optimalizacija modela računovodstvenog obuhvaćanja lizinga potrebno je pružiti relevantne informacije o lizingu onim menadžerima kojima je ona potrebna.

1. POLAZIŠTA, POSTAVKE I RAZRADA MODELA

U koncipiranju modela polazi se od stajališta da općenito lizing u Hrvatskoj predstavlja najbrže rastući financijski posao te da se tržište lizinga svakodnevno proširuje, a vrijednost sklopljenih lizing ugovora progresivno raste. Uz najrašireniju aktivnost lizinga osobnih vozila, atraktivan je za sve vrste teretnih vozila, plovila, opreme i strojeva, kompjuterske opreme i za nekretnine. Zbog nedvojbene prednosti koje lizing pruža u odnosu na klasične oblike pribavljanja imovine, neophodno je osigurati pretpostavke da se bolje iskoriste ove mogućnosti kao jedna od prednosti razvoja hotelijerstva Hrvatske.

U pristupu oblikovanja modela potrebno je prikupiti i ocijeniti sve relevantne informacije vezane uz lizing ali i alternativne oblike financiranja kao što je npr. ocjena visine kamatne stope (varijante i visine kamatnih stopa) za različite vrste financiranja. Da bi se mogla donijeti optimalna poslovna odluka treba u okviru računovodstvenog informacijskog sustava osigurati informacije koje će biti dostupne neposredno iz obračuna.

Priprema i pružanje računovodstvenih informacija usklađenih s informacijskim zahtjevima njihovih korisnika osnova je funkcioniranja informacijskog hotelskog sustava. Donošenje poslovne odluke na bazi informacija ima slijedeći redoslijed:¹

1. definiranje problema o kojem treba donijeti odluku
 2. definiranje okolnosti u kojima treba donijeti odluku o problemu pod 1 a osobito što se očekuje od njihovih primjena u budućnosti
 3. razvitak varijanti po kojima bi se mogao riješiti problem pod 1 u okolnostima pod 2
 4. izbor kriterija o kojem bi se ocjenjivale varijante pod 3,
 5. preciziranje informacija koje traži kriterij pod 4
 6. s obzirom na informacije pod 5, izbor početnih podataka od kojih bi se mogle oblikovati,
 7. izbor odgovarajuće metodologije po kojoj bi se od podataka pod 6 oblikovale informacije pod 5
 8. ocjena boniteta svake varijante ako je već kvantificirana i time upotpunjavanje informacijske podloge za donošenje odluke o problemu pod 1.
- Slijedi primjena ovih koraka na lizing na modelu za hotelsko poduzeće.

Model² na kojem će se prikazati utjecaj računovodstvenog tretmana lizinga na financijske izvještaje biti će prezentiran za hotel More d.d., (tri zvjezdice), koji ima sezonski karakter poslovanja. Hotel prema ZOR-u spada u srednje velike poduzetnike, te se nalazi u kategoriji objekata za odmorišni turizam.

¹ Turk, I., Informacije o troškovima pri poslovnom odlučivanju, Informator, Zagreb, 1984, str 10.

² Podaci za model prikazat će utjecaj na financijske izvještaje koji su oblikovani korištenjem strukture prosjeka stvarnih podataka iz prakse prema istraživanjima u hotelijerstvu Hrvatske te prezentirani sukladno odredbama Zakona o računovodstvu i drugim propisima Republike Hrvatske uz uvažavanje Međunarodnih računovodstvenih standarda. Bilanca je prikazana u skraćenom obliku sukladno IV direktivi Europske Unije, Račun dobiti i gubitka prikazan je korištenjem metode prodanih učinaka (zbirno), Izvještaj o novčanom tijeku koristi direktnu metodu, Izvještaj o vlasničkoj glavnici strukturira kapital prema odred. ZOR-a i MRS-a 1. Isto tako prezentirat će se i set izvještaja te zbirni račun dobiti i gubitka temeljem metodologije USALI.

Uvažuje li se rezultati istraživanja o mogućnostima praćenja lizinga u financijskom računovodstvu i internom obračunu, tada će se oblikovanje izvještaja temeljiti na ocjeni utjecaja poslovnih odluka o lizingu na pojedine izvještaje ovisno o tome da li je došlo do kupnje nove imovine ili je navedena imovina pribavljena putem lizinga. U razradi modela koristit će se znanstveno definirana metodologija koja će biti razrađena kroz više uzastopnih koraka kako slijedi:

Dakle, prvi je korak postavke modela u definiranju potreba za novom imovinom i određivanju načina njenog pribavljanja – klasični pristup ili lizing. Na ovim polazištima je hotel More d.d. utvrdio potrebu za slijedećom novom imovinom:³

- mini-barovi u hotelskim sobama,
- aparati za tople napitke,
- aparati za termičku obradu hrane,
- osobno vozilo i kombi,
- informatička oprema,
- fotokopirni aparat,
- aparat za dubinsko čišćenje tepiha i
- aparat za čišćenje i održavanje mramornih i keramičkih podova.

Korak 1: Definiranje problema o kojem treba donijeti odluku

Razlog zbog čega treba donijeti odluku o pribavljanju određenih vrsta stalne imovine povezan je sa standardima izgradnje i opremanja hotelskih objekata tj. politikom poduzeća dobivanja više kategorizacije što znači prijelaz sa tri na četiri zvjezdice. S tim je povezana i potreba produženja sezone, kao i potreba za osiguranjem integralnog informacijskog sustava što zahtjeva viši stupanj informatizacije i kvalitetniju informacijsku tehnologiju. Uz odmorišnu, sada se orijentira i na poslovnu klijentelu.

Schema 1: **Korak 1 - Definiranje problema u modelu**

PROBLEM:

POTREBA ZA NOVOM IMOVINOM ILI OBNAVLJANJEM POSTOJEĆE

- potreba za mini-barovima u hotelskim sobama
- potrebni novi aparati za napitke u odjeljenju bara i restorana,
- potreba za aparatima za termičku obradu hrane,
- potreba za obnovom voznog parka hotela,
- potreba za novim rashladnim vitrinama,
- potreba za obnavljanjem informacijske tehnologije i mreže,
- potreba za novim fotokopirnim aparatom,
- potreba za aparatom za dubinsko čišćenje tepiha,
- potreba za aparatom za održavanje hladnih podova.

Izvor: prijedlog autora

³ Razlog radi kojeg je upravo ova imovina uzeta u obzir je u provedenoj anketi u hotelijerstvu Hrvatske gdje se bez korištenja lizinga nabavlja veći dio ove opreme.

Kao drugi korak slijedi definiranje okolnosti u kojima se treba donijeti odluka o potrebi i opravdanosti nabavke ove imovine. To je svakako povezano s elaboratom dokazivanja opravdanosti ulaganja ali i potrebom sagledavanja svih internih i eksternih utjecaja.

Schema 2: Korak 2 - Definiranje okolnosti u kojima treba donijeti odluku

OKOLNOSTI:

- hotel je u želji za višom kategorizacijom odlučio opremiti sobe mini barom,
- hotel ima problem sa likvidnošću, i ne postoji mogućnost da imovinu kupi
- hotel nema uvjete za traženje kredita
- imovina je moderna i skupa, te je podložna brzom tehnološkom zastarijevanju,
- imovina nije potrebna tijekom cijele godine nego samo tijekom nekoliko mjeseci
- ako hotel ne raspolaže tom imovinom postaje nekonkurentan, čime indirektno utječe na ostvarenje prihoda

Izvor: prijedlog autora

Slijedeći korak u modelu predstavlja razvitak varijanti kojim će se nabavljati potrebna imovina. U ovom modelu varijante obuhvaćaju vrstu lizinga za svaku pojedinu imovinu a za kojom realno postoji potreba, odnosno bez čega se ne mogu ostvariti postavljeni ciljevi.

Pošto su navedene okolnosti usmjerene ka nabavci imovine uz korištenje pogodnosti lizinga, nužno je da se uz uvažavanje odredbi MRS-a 17 realno ocijeni koja je vrsta lizinga najpovoljnija s polazišta najprihvatljivijeg financijskog tijeka, ali i s polazišta utjecaja na financijski položaj i na rezultat poslovanja.

Schema 3: Korak 3 - Razvitak varijanti rješavanja problema

RAZVITAK VARIJANTI:

- mini barovi – financijski lizing s franšizom
- aparati za napitke - financijski lizing s ugovorom o održavanju
- aparati za termičku obradu hrane – financijski lizing s ugovorom o održavanju
- vozni park – operativni lizing s mogućnosti produžetka ugovora ili zamjene novim modelom
- informacijska tehnologija i mreža – operativni lizing s mogućnosti zamjene kompjutera modernijima
- fotokopirni aparat – operativni lizing s ugovorom o održavanju
- aparat za dubinsko čišćenje tepiha – operativni lizing
- aparat za održavanje hladnih podova – operativni lizing

Izvor: prijedlog autora

Izbor određene varijante lizinga ima opravdanje u prirodi same imovine. Tako je za mini-barove odabran je financijski lizing s franšizom iz razloga što se smatra najprihvatljivijim načinom obzirom da franšiza uključuje nabavku alkoholnih i

bezalkoholnih pića te slastica (kojima bi se mini-barovi punili) i to po vrlo povoljnim uvjetima tijekom cijelog roka ugovorenog lizingom.

Aparati za napitke i aparati za termičku obradu hrane koristili bi se na financijski lizing s uključenom klauzulom o održavanju obzirom da je tehnologija izrade sofisticirana, te bi njihovo servisiranje uz druge ugovorene uvjete uzrokovalo visoke troškove što se izbjegava uključivanjem ove klauzule.

Za vozila je poželjna imati opciju da se prema potrebi ugovor može produžiti ili može izvršiti zamjena modela novim ili modernijima.

Brzi razvoj informacijske tehnologije određuje najprihvatljivijim operativni lizing s mogućnošću zamjene kompjutera sukladno napretku tehnologije. Taj je oblik lizinga prihvatljiv i za fotokopirni aparat s obzirom da i ova tehnologija brzo zastarijeva, a ugovor o održavanju omogućuje da se aparat servisiraju od strane ovlaštenih osoba što mu svakako produljuje vijek trajanja. Aparati za dubinsko čišćenje tepiha, te za održavanje podova se koriste prema potrebi samo u određenim vremenskim razdobljima u godini (npr. za pripremu sezone), pa se operativni lizing smatra najboljom varijantom.

Prihvate li se gornja obrazloženja i donesu odluke od strane odgovornog menadžmenta pristupa se slijedećem koraku u kojem se predstavljaju kriteriji prema kojima je moguće ocijeniti pojedinu varijantu, s polazišta ocjene visine lizing naknade za pojedinu vrstu lizinga, kako slijedi:

Schema 4: Korak 4 - Izbor kriterija za ocjenjivanje varijanti

KRITERIJI OCJENJIVANJA VARIJANTI:

- mjesečne vrijednosti lizing naknada prema vrsti lizinga
- godišnje vrijednosti lizing naknada prema vrsti lizinga
- ukupne vrijednosti lizing naknada prema vrsti lizinga

Izvor: prijedlog autora

Nakon što su prema gornjim kriterijima ocijenjene pojedine varijante i utvrđena visina troškova lizinga, ove se informacije moraju prezentirati određenoj razini menadžmenta sukladno stvarnim informacijskim zahtjevima a po definiranoj dinamici izvješćivanja (dnevno, tjedno, mjesečno, kvartalno, polugodišnje i godišnje).

Skraćeni pristup izradi mjesečnog i godišnjeg izvješća prema navedenim kriterijima je slijedeći:

Tablica 1: Vrijednosti lizing naknada po vrsti lizinga

vrijednosti lizing naknada	mjesečno	za 2003. godinu
ukupno financijski lizing:	4.708	56.500
ukupno operativni lizing:	10.600	78.600
ukupno:	15.308	135.100

Izvor: prijedlog autora

Ovako globalno prezentirana informacija značajna je s polazišta planiranja financijskog tijeka ali ne i dostatna za ocjenu stvarne visine troškova lizinga i njihova utjecaja na druga područja odlučivanja.

Stoga se pristupa petom koraku u kojem se vrši izbor kriterija ovisno o vrsti troškova koju izaziva izabrani oblik lizinga, a prema vrsti imovine koja se nabavlja.

Shema 6: Korak 5 - Preciziranje informacija za izbor kriterija

PRECIZIRANJE INFORMACIJA:

- plan otplate lizing naknada za mini-barove
- plan otplate lizing naknada novih aparata za napitke u odjeljenju bara i restorana,
- plan otplate lizing naknada aparata za termičku obradu hrane,
- plan otplate lizing naknada voznog parka hotela,
- plan otplate lizing naknada novih rashladnih vitrina,
- plan otplate lizing naknada informacijske tehnologije i mreže,
- plan otplate lizing naknada fotokopirnog aparata,
- plan otplate lizing naknada aparata za dubinsko čišćenje tepiha,
- plan otplate lizing naknada aparata za održavanje hladnih podova

Izvor: prijedlog autora

U okviru ovog koraka potrebno je razraditi planove otplate po mjesecima čiji zbirni iskaz imovine s podacima o vrsti imovine, lizinga, mjesečnom ratom, godišnjim iznosima i trajanjem lizinga kako slijedi:

Tablica 2: Plan otplate – troškovi lizinga prema vrsti imovine

vrsta imovine	vrsta lizinga	mjesečna rata	godišnji iznos	trajanje lizinga
mini-bar	financijski	1.250	15.000	3 godine
aparati za napitke	financijski	1.000	12.000	5 godina
aparati za term. obradu hrane	financijski	2.458	29.500	10 godina
vozila	operativni	5.000	45.000	12 mjeseci
informacijska tehnologija	operativni	2.800	22.400	12 mjeseci
fotokopirni aparat	operativni	800	7.200	24 mjeseca
aparati za dub. čišćenje tepiha	operativni	1.000	2.000	2 mjeseca
aparat za održ. hladnih podova	operativni	1.000	2.000	2 mjeseca

Izvor: prijedlog autora

Unutar zbirnog plana otplate lizinga, potrebno je izraditi takve planove za svaku vrstu imovine s jasnim podacima o visini iznosa otplate po mjesecima, a razvrstano po godinama kako slijedi:

Tablica 3: Plan otplate lizinga za mini-bar

opći podaci	plan otplate po godinama/mjesec	2003.	2004.	2005.
vrsta lizinga: financijski naziv imovine: mini-bar šifra: 006 – 001 vrijeme lizinga: početak: siječanj 2003 završetak: prosinac 2004 posebne odredbe: franšiza	siječanj	1.250	1.250	1.250
	veljača	1.250	1.250	1.250
	ožujak	1.250	1.250	1.250
	travanj	1.250	1.250	1.250
	svibanj	1.250	1.250	1.250
	lipanj	1.250	1.250	1.250
	srpanj	1.250	1.250	1.250
	kolovoz	1.250	1.250	1.250
	rujan	1.250	1.250	1.250
	listopad	1.250	1.250	1.250
	studen	1.250	1.250	1.250
	prosina	1.250	1.250	1.250
	ukupno:		15.000	15.000

Izvor: prijedlog autora

Tablica 4: Plan otplate lizinga za aparate za napitke

opći podaci	plan otpl. po god./mjes.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Vrsta lizinga: financijski Naziv imovine: aparati za napitke šifra: 006 – 002 Vrijeme lizinga: početak: siječanj 2003 završetak: prosinac 2007 Posebne odredbe: ugovor o održavanju	siječanj	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	veljača	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	ožujak	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	travanj	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	svibanj	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	lipanj	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	srpanj	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	kolovoz	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	rujan	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	listopad	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	studen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	prosina	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	ukupno:		12.000	12.000	12.000	12.000

Izvor: prijedlog autora

Tablica 5: **Plan otplate lizinga aparata za termičku obradu hrane**

opći podaci	plan otpl. po god./mjes.	2003.	2004.	2005.	...	2012.
Vrsta lizinga: financijski Naziv imovine: aparati za termičku obradu hrane šifra: 006- 003 Vrijeme lizinga: početak: siječanj 2003 završetak: prosinac 2012 Posebne odredbe: ugovor o održavanju	siječanj	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	veljača	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	ožujak	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	travanj	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	svibanj	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	lipanj	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	srpanj	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	kolovoz	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	rujan	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	listopad	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	studenj	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	prosinač	2.458	2.458	2.458	...	2.458
	ukupno:	29.500	29.500	29.500	...	29.500

Izvor: prijedlog autora

Tablica 6: **Plan otplate lizinga za vozila**

opći podaci	plan otplate po mjesecima	2003.	2004.
vrsta lizinga: operativni naziv imovine: vozila šifra: 414 – 01 vrijeme lizinga: početak: travanj 2003 završetak: ožujak 2004 posebne odredbe: 1. moguće produžiti ugovor 2. mogućnost zamjene novim modelom	siječanj	-	5.000
	veljača	-	5.000
	ožujak	-	5.000
	travanj	5.000	-
	svibanj	5.000	-
	lipanj	5.000	-
	srpanj	5.000	-
	kolovoz	5.000	-
	rujan	5.000	-
	listopad	5.000	-
	studenj	5.000	-
	prosinač	5.000	-
	ukupno:	45.000	15.000

Izvor: prijedlog autora

Tablica 7: Plan otplate lizinga za informacijsku tehnologiju

opći podaci	plan otplate po mjesecima	2003.	2004.	
vrsta lizinga: operativni naziv imovine: informacijska tehnologija šifra: 414 – 02 vrijeme lizinga: početak: svibanj 2003 završetak: travanj 2004 posebne odredbe: mogućnost zamjene modernijim modelima	siječanj	-	2.800	
	veljača	-	2.800	
	ožujak	-	2.800	
	travanj	-	2.800	
	svibanj	2.800	-	
	lipanj	2.800	-	
	srpanj	2.800	-	
	kolovoz	2.800	-	
	rujan	2.800	-	
	listopad	2.800	-	
	studen	2.800	-	
	prosinac	2.800	-	
	ukupno:		22.400	11.200

Izvor: prijedlog autora

Tablica 8: Plan otplate lizinga za fotokopirni aparat

opći podaci	plan otplate po godinama/mjesec	2003.	2004.	2005.
vrsta lizinga: operativni naziv imovine: fotokopirni aparat šifra: 414-03 vrijeme lizinga: početak: travanj 2003 završetak: ožujak 2005 posebne odredbe: ugovor o održavanju	siječanj	-	800	800
	veljača	-	800	800
	ožujak	-	800	800
	travanj	800	800	-
	svibanj	800	800	-
	lipanj	800	800	-
	srpanj	800	800	-
	kolovoz	800	800	-
	rujan	800	800	-
	listopad	800	800	-
	studen	800	800	-
	prosinac	800	800	-
	ukupno:		7.200	9.600

Izvor: prijedlog autora

Tablica 9: Plan otplate lizinga aparata za dubinsko čišćenje tepiha

opći podaci	plan otplate po godinama/mjesec	2003.
vrsta lizinga: operativni naziv imovine: aparat za dub. šifra: 414-04 čišćenje tepiha vrijeme lizinga: mesečni: travanj 2004 mesečni: prosinac 2004 posebne odredbe: -	travanj	1.000
	prosinao	1.000
	ukupno:	2.000

Izvor: prijedlog autora

Tablica 10: Plan otplate lizinga aparata za održavanje hladnih podova

opći podaci	plan otplate po godinama/mjesec	2003.
vrsta lizinga: operativni naziv imovine: aparat za održ. šifra: 414-05 hladnih podova vrijeme lizinga: mesečni: travanj 2004 mesečni: prosinac 2004 posebne odredbe: -	travanj	1.000
	prosinao	1.000
	ukupno:	2.000

Izvor: prijedlog autora

Prikazani planovi otplate po vrstama imovine uzete u lizing osiguravaju pretpostavku za planiranje novčanog tijeka, ali one nisu dovoljne ukoliko se ne povežu s ostalim informacijama vezanim za ostale uvjete i tipove troškova lizinga, što je zadatak koraka br. 6. Tek nakon cjelovitog sagledavanja podataka iz koraka br 5 sa podacima iz koraka br 6 dobiva se realna informacija za poslovno odlučivanje.

Shema 7: Korak br 6 - Ostali elementi lizinga

<p>OSTALI PODACI:</p> <p>a) pregled troškova akontacija (mesečni, kvartalni, polugodišnji, godišnji)</p> <p>b) pregled lizing naknada po imovini (mesečni, kvartalni, polugodišnji, godišnji)</p> <p>c) pregled troškova amortizacije iz financijskog lizinga (mesečni, kvartalni, polugodišnji, godišnji)</p>

Izvor: prijedlog autora

Model donošenja poslovnih odluka na ovim polazištima je sljedeći:

ad.a) Kako hotelsko poduzeće ima problema sa likvidnošću, za imovina koja se uzima u lizing nije moguće osigurati djelomičnu isplatu u obliku akontacije, pa se ovaj oblik informacije ne javlja.

ad.b) Obzirom da operativni lizing ima različiti vijek trajanja, iznosi po kvartalima su različiti što znači da to ima odražaja i na polugodišnje iznose što utječe na visinu lizing naknada po imovini. Poželjno je stoga vrijednost lizing naknade izračunati prema planovima otplate iz prethodnog koraka te prezentirati korisnicima u definiranim rokovima.

Tablica 11: Vrijednosti lizing naknada prema vrsti imovini

vrsta imovine	mjesečna rata	kvartalni iznos	polugodišnji iznos	godišnji iznos
mini-bar	1.250	3.750	7.500	15.000
aparati za napitke	1.000	3.000	6.000	12.000
aparati za termičku obradu hrane	2.458	7.375	14.750	29.500
Vozila	5.000	-	-	45.000
informacijska tehnologija	2.800	-	-	22.400
fotokopirni aparat	800	-	-	7.200
aparati za dub. čišćenje tepiha	1.000	-	-	2.000
aparat za održ. hladnih podova	1.000	-	-	2.000

ad.c) Pregled troškova amortizacije izrađuje se samo za onu imovinu koja se uzima na financijski lizing, a poželjno je da se u bilješkama kod objašnjenja amortizacije naglasi da je dio amortizacije obračunat s osnove imovine u lizingu, kako bi prezentirana informacija bila potpuna i razumljiva.

Tablica 12: Pregled troškova amortizacije za imovinu iz financijskog lizinga

vrsta imovine /amortizacija	mjesečno	kvartalno	polugod.	godišnje
mini-bar	1.150	3.450	6.900	13.800
aparati za napitke	900	2.700	5.400	10.800
aparati za termičku obradu hrane	2.300	6.900	13.800	27.600

Može se uočiti da je razlika između vrijednosti lizing naknade i obračunate amortizacije jednaka visini obračunate kamate.

Koraci 1-6 temelje se na podacima financijskog računovodstva i podacima financijske operative. No potrebno je da se ovi podaci prilagode i zahtjevima izvješćivanja u internom obračunu, što je obuhvaćeno korakom br. 7.

Korak 7 dakle zahtjeva izbor odgovarajuće metodologije po kojoj se podaci iz prethodnog koraka trebaju ugraditi u interne izvještaje o lizingu definirane na polazištima standarda izvješćivanja u sustavu USALI čija je uloga osigurati relevantne informacije za menadžment svih hijerarhijskih razina.

Metodološki pristup izradi internih izvještaja o lizingu polazi od potrebe da se odgovori na pitanje – na koja interna izvješća utječe lizing te kojim će se menadžerima, kada i u kojem obliku pružiti takve informacije. Dakle, uz sumu troškova koji se iskazuju u Izvještaju o lizingu, potrebno je na centre odgovornosti kao što su smještaj, hrana, piće, administracija i sl. prenijeti otpadajući dio troškova, a ovisno o vrsti imovine koju koriste.

Schema 8: Korak 7 Izbor odgovarajuće metodologije za raspored troškova na prihodna i troškovna odjeljenja

METODOLOGIJA IZRADA IZVJEŠTAJA O LIZINGU ZA MENADŽERE:

- mini-barovima u hotelskim sobama – odjeljenje smještaja
- aparati za napitke – odjeljenje hrane i pića,
- aparati za termičku obradu hrane – odjeljenje hrane, smještaj, administracije (ovisno o namjeni servirane hrane)
- vozila – baza za raspored kilometri ovisno o odjeljenju,
- informacijska tehnologija – baza za raspored vrijednost imovine ovisno o odjeljenju: smještaj, hrana i piće, telekomunikacije, administracija
- fotokopirni aparat - administracija,
- aparat za dubinsko čišćenje tepiha – odjeljenje smještaj i održavanje,
- aparat za održavanje hladnih podova – baza za raspored površina u m² ovisno o odjeljenju: smještaj, hrana i piće, bazen, administracija.
- obračunata amortizacija – izvješće o amortizaciji

Izvor: prijedlog autora

Izvještaj o lizingu je samo jedan u sustavu internih izvještaja za menadžere koji se sastavljaju po standardima USALI, a poštujući ovu metodologiju njegov oblik prikazuje se u nastavku.

Svaki iznos iz izvještaja o lizingu mora biti vidljiv i u pojedinačnim izvještajima ovisno o centru odgovornosti gdje je trošak lizinga nastao. Tako će troškovi lizinga mini-bara teretiti i troškove izvještaja SMJEŠTAJA, a obračunata amortizacija iskazati će se u izvještaju o AMORTIZACIJI I OTPISIMA.

IMOVINA U LIZINGU

OPERATIVNI LIZING	2003. godina
iznos jamčevine:	-
troškovi obrade lizing ugovora (1% vrijednosti od 106.000)	1.060
(mjesečne) godišnje naknade iz operativnog lizinga:	
lizing naknade za vozila	45.000
lizing naknade za informacijsku tehnologiju	22.400
lizing naknade za fotokopirni aparat	7.200
lizing naknade za aparate za dubinsko čišćenje tepiha	2.000
lizing naknade za aparate za održavanje toplih podova	2.000
ukupno lizing naknade iz operativnog lizinga:	78.600
troškovi servisiranja i redovitog održavanja imovine u lizingu uključeni	-
troškovi osiguranja imovine u lizingu uključeni	-
ukupno troškovi operativnog lizinga:	79.660
FINANCIJSKI LIZING	
troškovi obrade lizing ugovora (1% vrijednosti od 400.000)	4.000
iznos akontacije:	-
(mjesečne) godišnje naknade iz financijskog lizinga:	
lizing naknade za mini-bar	15.000
lizing naknade za aparate za napitke	12.000
lizing naknade za aparate na termičku obradu hrane	29.500
troškovi servisiranja i redovitog održavanja imovine uključeno	-
troškovi osiguranja imovine u lizingu uključeno	-
troškovi amortizacije imovine u financijskom lizingu	52.200
ukupno troškovi financijskog lizinga:	112.700

Izvor: prijedlog autora

Korak br. 8 polazi od pretpostavke da se ista metodološka osnovica mora koristiti i u fazi predračuna i u fazi obračuna. Kao su koraci 1 – 7 bili podlogom za izradu budžeta, tada u koraku 8 menadžemt donosi odluku o prihvaćanju ili odbacivanju određene varijante modela. Ako se radi o obračunu, tada se temeljem ovih i drugih podataka oblikuju informacije za donošenje tekućih poslovnih odluka.

Shema 9: Korak br. 8 - Ocjena svake varijante i upotpunjavanje informacijske podloge za donošenje odluke o lizingu

OCJENA VARIJANTE I UPOTPUNJAVANJE INFORMACIJSKE PODLOGE:

- mini-barovima u hotelskim sobama
- aparati za napitke u odjeljenju bara i restorana,
- aparati za termičku obradu hrane,
- vozni park hotela,
- rashladne vitrine,
- informacijska tehnologija,
- fotokopirni aparat,
- aparat za dubinsko čišćenje tepiha,
- aparat za održavanje hladnih podova.

Izvor: prijedlog autora

Okolnosti utvrđene u koraku 2 (nemogućnost da se oprema kupi te neposjedovanje uvjeta za traženje kredita) menadžera upućuju na odluku da prihvati lizing za svaku pojedinu varijantu. Utjecaj njegove odluke odražava se u financijskim izvještajima kako slijedi.

Kako bi se mogao usporediti utjecaj lizinga na financijske izvještaje u odnosu na kupnju, u nastavku su navedeni podaci o nabavnim vrijednostima, stopama amortizacije (obračunate prema pravilniku o amortizaciji) i iznosu godišnje amortizacije za istu imovinu, u slučaju da se radi o njenoj kupnji, a prema tim će se podacima predstaviti i financijski izvještaji.

Tablica 13: Nabavne vrijednosti i iznosi amortizacije za novonabavljenu imovinu

<i>VRSTA IMOVINE</i>	<i>nabavna vrijednost</i>	<i>stopa amortizacije</i>	<i>godišnji iznos amortizacije</i>
mini-bar	56.250	10%	5.625
aparati za napitke	75.000	10%	7.500
aparati za termičku obradu hrane	368.750	10%	36.875
vozila	340.000	10%	34.000
informacijska tehnologija	60.000	25%	15.000
fotokopirni aparat	80.000	25%	20.000
aparati za dub. čišćenje tepiha	10.000	10%	1.000
aparat za održ. hladnih podova	10.000	10%	1.000
ukupno:	1.000.000		121.000

Izvor: prijedlog autora

U financijskim izvještajima koji slijede prikazane su vrijednosti u izvještajima bez utjecaja lizinga i sa utjecajem lizinga⁴ na pojedine stavke iza kojih slijede isti izvještaji i promjene koje u njima nastaju kada dolazi do kupnje iste imovine.

⁴ U financijskim izvještajima u kojima se prikazuje utjecaj lizinga osjenčane su stavke i iznosi kod kojih je lizing izazvao promjene.

Shema 10: Bilanca hotela More d.d. (prije i nakon promjena nastalih utjecajem lizinga)

AKTIVA		
<i>opis</i>	<i>bez utjecaja</i>	<i>utjecaj lizinga</i>
A) STALNA IMOVINA	94.650.000	94.997.800
1. nematerijalna imovina	500.000	900.000
ispravak vrijednosti	-	-52.200
2. materijalna imovina		
zemljište	31.380.000	31.380.000
namještaj i oprema	6.000.000	6.000.000
zgrade	52.180.000	52.180.000
ulaganja u tijeku	4.590.000	4.590.000
3. financijska imovina	-	-
4. dugoročna potraživanja	-	-
B) TEKUĆA IMOVINA	5.350.000	5.288.440
1. zalihe	110.000	110.000
2. potraživanja	800.000	800.000
3. kratkoročna financijska imovina	4.260.000	4.260.000
4. novčana sredstva	180.000	118.440
C) AVR	-	38.200
D) gubitak iznad visine kapitala	-	-
aktiva ukupno:	100.000.000	100.324.440
PASIVA		
<i>OPIS</i>	<i>bez utjecaja</i>	<i>utjecaj lizinga</i>
A) KAPITAL I PRICUVE	85.900.000	85.785.872
1. upisani dionički kapital	78.900.000	78.900.000
2. kapitalne rezerve	440.000	440.000
3. (-) trezorske dionice	-1.500.000	-1.500.000
4. rezerve	6.130.000	6.130.000
5. zadržana dobit	180.000	180.000
6. dobit tekuće godine	1.750.000	1.635.872
B) DUGOROČNA REZERVIRANJA	-	-
C) DUGOROČNE OBVEZE	10.530.000	10.877.800
D) KRATKOROČNE OBVEZE	3.570.000	3.660.768
E) PVR	-	-
pasiva ukupno:	100.000.000	100.324.440

Utjecaj financijskog lizinga na bilancu vidi se u stavkama povećanja vrijednosti nematerijalne imovine (obračuna amortizacije) i dugoročnih obveza koji je osim ovoga još uvećan za pripadajuće obveze za kamate. Smanjenje vrijednosti novčanih sredstava uvjetovale su isplate za obradu lizinga i isplate lizing naknada. Vremensko razgraničenje evidentirano je u visini razlike između ukupne vrijednosti operativnog lizinga i vrijednosti obračunatih troškova lizinga za razdoblje (116.800 – 78.600 = 38.200). Kratkoročne obveze povećane su s osnove primljenih faktura dobavljača. Stavka dobiti objašnjena je u računu dobiti i gubitka.

Imovina koja je pribavljena korištenjem operativnog lizinga nije evidentirana u bilanci, te ovdje do izražaja dolazi izvanbilančno financiranje.

Schema 11: **Bilanca hotela More d.d. (prije i nakon promjena nastalih utjecajem kupnje)**

AKTIVA		
<i>opis</i>	<i>bez utjecaja</i>	<i>utjecaj kupnje</i>
A) STALNA IMOVINA	94.650.000	95.529.000
1. nematerijalna imovina	500.000	500.000
2. materijalna imovina		
zemljište	31.380.000	31.380.000
namještaj i oprema	6.000.000	7.000.000
ispr. vrijed. novonabavljene opr. zgrade	52.180.000	52.180.000
ulaganja u tijeku	4.590.000	4.590.000
3. financijska imovina	-	-
4. dugoročna potraživanja	-	-
B) TEKUĆA IMOVINA	5.350.000	5.285.000
5. zalihe	110.000	110.000
6. potraživanja	800.000	800.000
7. kratkoročna financijska imovina	4.260.000	4.260.000
8. novčana sredstva	180.000	115.000
C) AVR	-	-
D) gubitak iznad visine kapitala	-	-
aktiva ukupno:	100.000.000	100.814.000
PASIVA		
<i>opis</i>	<i>bez utjecaja</i>	<i>utjecaj kupnje</i>
A) KAPITAL I PRIČUVE	85.900.000	85.750.800
1. upisani dionički kapital	78.900.000	78.900.000
2. kapitalne rezerve	440.000	440.000
3. (-) trezorske dionice	-1.500.000	-1.500.000
4. rezerve	6.130.000	6.130.000
5. zadržana dobit	180.000	180.000
6. dobit tekuće godine	1.750.000	1.600.800
B) DUGOROČNA REZERVIRANJA	-	-
C) DUGOROČNE OBVEZE	10.530.000	11.530.000
D) KRATKOROČNE OBVEZE	3.570.000	3.533.200
E) PVR	-	-
pasiva ukupno:	100.000.000	100.814.000

Utjecaj kupnje na bilancu evidentiran je u povećanju vrijednosti materijalne imovine te s osnove toga obračunate amortizacije. Umanjenje novčanih sredstava posljedica je isplate rate kredita i troškova obrade kredita, a kratkoročne obveze umanjene su s osnove obračunatog poreza na dobit.

Utjecaj lizinga na račun dobiti i gubitka vidljiv je u povećanju administrativnih i općih troškova (za vrijednost obrade lizing ugovora), uvedene stavke troškova lizing naknada za operativni lizing, te povećanja financijskih rashoda s osnova obračunatih kamata i obračunate amortizacije na temelju vrijednosti imovine iz financijskog lizinga.

Schema 12: Račun dobiti i gubitka hotela More d.d. (prije i nakon promjena nastalih utjecajem lizinga)

<i>O P I S</i>	<i>bez utjecaja</i>	<i>utjecaj lizinga</i>
Neto poslovni prihodi (zbirno)	17.834.500	17.834.500
troškovi direktnog materijala (zbirno)	3.600.000	3.600.000
Plaće	5.180.000	5.180.000
ostali direktni troškovi	907.000	907.000
neraspoređeni opći troškovi		
administrativni i opći troškovi	773.800	778.860
tekuće i investicijsko održavanje	595.600	595.600
troškovi energenata (struja, voda, plin)	1.071.600	1.071.600
troškovi lizing naknada	-	78.600
ukupno neraspoređeni opći troškovi	2.441.000	2.524.660
dobit prije kamata, amortizacije i poreza	5.704.500	5.620.840
fiksni troškovi		
naknade menadžmentu	154.858	154.858
financijski rashodi	960.824	965.124
troškovi amortizacije	2.403.818	2.456.018
ukupno fiksni troškovi:	3.519.500	3.576.000
dobit prije oporezivanja	2.185.000	2.044.840
porez na dobit	437.000	408.968
dobit nakon oporezivanja	1.750.000	1.635.872

Schema 13: Račun dobiti i gubitka hotela More d.d. (prije i nakon promjena nastalih utjecajem kupnje)

<i>O P I S</i>	<i>bez utjecaja</i>	<i>utjecaj kupnje</i>
Neto poslovni prihodi (zbirno)	17.834.500	17.834.500
troškovi direktnog materijala (zbirno)	3.600.000	3.600.000
Plaće	5.180.000	5.180.000
ostali direktni troškovi	907.000	907.000
neraspoređeni opći troškovi		
administrativni i opći troškovi	773.800	*788.800
tekuće i investicijsko održavanje	595.600	595.600
troškovi energenata (struja, voda, plin)	1.071.600	1.071.600
ukupno neraspoređeni opći troškovi	2.441.000	2.456.000
dobit prije kamata, amortizacije i poreza	5.706.500	5.691.500
fikсни troškovi		
naknade menadžmentu	154.858	154.858
financijski rashodi	960.824	**1.010.824
troškovi amortizacije	2.403.818	***2.524.818
ukupno fikсни troškovi:	3.519.500	3.690.500
dobit prije oporezivanja	2.187.000	2.001.000
porez na dobit	437.000	400.200
dobit nakon oporezivanja	1.750.000	1.600.800

napomene:

* administrativni troškovi uvećani za troškove obrade kredita (1,5%) - 15.000

** financijski rashodi uvećani za kamate iz kredita (5% godišnje) - 50.000

*** amortizacija je obračunata temeljem podataka iz tablice 49.

Utjecaj na dobit u računu dobiti i gubitka pokazuje da se veća dobit prikazuje korištenjem lizinga. Razlog tome je da je u godini nabavke imovine bio veći ovaj trošak uz troškove obračunate amortizacije koji su također u ukupnom iznosu veći kod njezine kupnje, no pretpostavlja se da bi slijedeće godine dobit bila veća za kupnju imovine, nego za lizing imovine.

Shema 14: Izvještaj o novčanom tijeku hotela More d.d. (prije i nakon promjena nastalih utjecajem lizinga)

Opis	bez utjecaja	utjecaj lizinga
Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti		
Novčani primici iz poslovnih aktivnosti	17.460.000	17.460.000
Novčani izdaci iz poslovnih aktivnosti	(10.825.200)	(10.830.260)
Čisti novčani tijek iz poslovnih aktivnosti	6.634.800	6.629.740
Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti		
Novčani primici iz investicijskih aktivnosti	697.764	697.764
Novčani izdaci iz investicijskih aktivnosti	(2.182.368)	(2.238.868)
Čisti novčani tijek iz investicijskih aktivnosti	(1.484.604)	(1.541.104)
Novčani tijek iz financijskih aktivnosti		
Novčani primici iz financijskih aktivnosti	994.040	994.040
Novčani izdaci iz financijskih aktivnosti	(3.976.156)	(3.976.156)
Čisti novčani tijek iz financijskih aktivnosti	(4.970.196)	(4.970.196)
Čisti novčani tijek obračunskog razdoblja	180.000	118.440

Utjecaj na novčani tijek ogleda se u smanjenju novčanih sredstava prema kojem se novčani izdaci za obradu lizing ugovora (5.060 kn) pripisuju poslovnim aktivnostima, a isplate lizing naknada za financijski lizing investicijskim aktivnostima. S obzirom da se u modelu nije koristila isplata učešća ili jamčevine, u primjeni modela potrebno je računati i na ove iznose, u slučaju da dođe do njihovih isplata.

Shema 15: Izvještaj o novčanom tijeku hotela More d.d. (prije i nakon promjena nastalih utjecajem kupnje)

Opis	bez utjecaja	utjecaj kupnje
Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti		
Novčani primici iz poslovnih aktivnosti	17.460.000	17.460.000
Novčani izdaci iz poslovnih aktivnosti	(10.825.200)	(10.840.200)
Čisti novčani tijek iz poslovnih aktivnosti	6.634.800	6.619.800
Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti		
Novčani primici iz investicijskih aktivnosti	697.764	697.764
Novčani izdaci iz investicijskih aktivnosti	(2.182.368)	(2.232.368)
Čisti novčani tijek iz investicijskih aktivnosti	(1.484.604)	(1.534.604)
Novčani tijek iz financijskih aktivnosti		
Novčani primici iz financijskih aktivnosti	994.040	994.040
Novčani izdaci iz financijskih aktivnosti	(3.976.156)	(3.976.156)
Čisti novčani tijek iz financijskih aktivnosti	(4.970.196)	(4.970.196)
Čisti novčani tijek obračunskog razdoblja	180.000	115.000

Utjecaj na novčani tijek mjeri se razlikom vrijednosti između stanja novčanih sredstava bez utjecaja (180.000) i sa utjecajem kupnje (115.000) koja iznosi 65.000. Ovaj je iznos razdijeljen na:

- novčani izdatak za naknada za obradu kredita – 15.000 kn (poslovna aktivnost) i
- novčani izdatak za kamate iz kredita – 50.000 kn (investicijska aktivnost s obzirom da je kredit utrošen za nabavku materijalne stalne imovine).

Shema 16: Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice hotela More d.d. (prije i nakon promjena nastalih utjecajem lizinga)

<i>OPIS</i>	<i>bez utjecaja</i>	<i>utjecaj lizinga</i>
Upisani kapital	78.900.000	78.900.000
Pričuve (osim revalorizacijskih)	440.000	440.000
Trezorske dionice	(1.500.000)	(1.500.000)
Zadržani dobitak ili preneseni gubitak	180.000	180.000
Dobitak ili gubitak tekuće godine	1.750.000	1.635.872
Dividende (dobici) isplaćene	-	-
Ukupno uloženi i zarađeni kapital	79.770.000	79.655.872
Revalorizacijske pričuve	6.130.000	6.130.000
Tečajna razlika s naslova neto ulaganja u inozemni subjekt	-	-
Ukupno izravno povećanje kapitala	6.130.000	6.130.000
Promjene računovodstvenih politika	-	-
Ispravak temeljnih pogrešaka	-	-
Ukupno izravno povećanje zadržanog dobitka	-	-
Sveukupno promjene	85.900.000	85.785.872

Utjecaj lizinga na Izvještaj o vlasničkoj glavnici je presudan preko računa dobiti i gubitka jer se visina kapitala povećava ili smanjuje ovisno o utvrđenom iznosu čiste dobiti ili utvrđenom gubitku.

Shema 17: Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice hotela More d.d. (prije i nakon promjena nastalih utjecajem kupnje)

<i>OPIS</i>	<i>bez utjecaja</i>	<i>utjecaj kupnje</i>
Upisani kapital	78.900.000	78.900.000
Pričuve (osim revalorizacijskih)	440.000	440.000
Trezorske dionice	(1.500.000)	(1.500.000)
Zadržani dobitak ili preneseni gubitak	180.000	180.000
Dobitak ili gubitak tekuće godine	1.750.000	1.680.000
Dividende (dobici) isplaćene	-	-
Ukupno uloženi i zarađeni kapital	79.770.000	79.620.800
Revalorizacijske pričuve	6.130.000	6.130.000
Tečajna razlika s naslova neto ulaganja u inozemni subjekt	-	-
Ukupno izravno povećanje kapitala	6.130.000	6.130.000
Promjene računovodstvenih politika	-	-
Ispravak temeljnih pogrešaka	-	-
Ukupno izravno povećanje zadržanog dobitka	-	-
Sveukupno promjene	85.900.000	85.750.800

Utjecaj na vlasničku glavnici odnosi se na visinu financijskog rezultata pa je tako prvobitna dobit od 1.750.000 smanjena na 1.600.800 kn što podrazumijeva smanjenje ukupnog vlasničkog kapitala.

Utjecaj koji lizing ostvaruje na financijske izvještaje, s obzirom na malen obujam njegovog korištenja u hotelijerstvu Hrvatske je zanemariv. Obzirom na trendove porasta korištenja lizinga, može se pretpostaviti da će i njegov utjecaj na financijske izvještaje porasti.

Obzirom da je sadržaj izvještaja namijenjenih eksternim korisnicima propisan, informacije o lizingu njima je moguće pružiti u bilješkama uz financijske izvještaje. U slučaju korištenja lizinga u poduzeću obavezno obrazloženje u bilješkama trebalo bi obuhvaćati popis imovine koja je uzeta u lizing, posebno za financijski, a posebno za operativni lizing, vrijednosti lizing naknada na mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi te je poželjna njihova usporedba sa prethodnom godinom ili planom.

ZAKLJUČAK

Suvremeni razvoj privrede uvjetovan je informacijama koje trebaju omogućiti kvalitetno upravljanje i promptno donošenje poslovnih odluka. Razvoj informacijske tehnologije i njene današnje mogućnosti daleko su ispred nekadašnjih, kada je informacija bila teško dostupna, a njihova obrada složena, dugotrajna i ekonomski neisplativa. Obzirom da suvremena tehnologija omogućuje promptnu i točnu obradu podataka, korisnici informacija sukladno ubrzanom razvoju društva pred računovodstvo postavljaju nove zadatke. Sa razvojem informacijske tehnologije, vrijeme obrade informacija sve je manje, a izvještaje koji se temeljem njih formiraju moguće je u promptno i kvalitetno izraditi i prilagođavati kako postojećim tako i novonastalim potrebama.

Obzirom na porast u korištenju lizinga, javlja se potreba za prezentiranjem ovih informacija menadžmentu s ciljem donošenja poslovnih odluka. Predstavljeni model prikazao je koliko lizing može utjecati na financijske izvještaje, a da bi se taj utjecaj mogao pratiti i pravodobno usmjeravati, potrebno je da se u sklopu računovodstvenih izvještaja osiguraju i izvještaji o lizingu koji će o njemu sadržavati sve relevantne informacije. Računovodstvene informacije o lizingu stoga trebaju biti koncipirane u skladu sa MRS-om 17 kao osnovnim računovodstvenim propisom njegovog evidentiranja i klasifikacije.

Prema tome, sustav računovodstvenih informacija o lizingu treba se oblikovati prema potrebama njihovih korisnika, tj. njihov oblik, sadržaj, učestalost prilagoditi svakom menadžeru kojem se ova informacija treba pružiti. Svaki izvještaj o lizingu treba sadržavati maksimum korisnih informacija, a takve informacije trebaju biti relevantne i pouzdane. Relevantna informacija mora biti pravodobno iskazana i mora imati određenu predvidivu ili povratnu informaciju. Da bi bila pouzdana, informacija mora biti vjerna, istinita i neutralna. Povrh toga, informacija mora biti usporediva, što uključuje konzistentnost kao njenu slijedeću karakteristiku, a sve u cilju da bude upotrebljiva odnosno korisna.

Obzirom da je sadržaj izvještaja namijenjenih eksternim korisnicima propisan, informacije o lizingu njima je moguće pružiti u bilješkama uz financijske izvještaje. U slučaju korištenja lizinga u poduzeću obavezno obrazloženje u bilješkama trebalo bi obuhvaćati popis imovine koja je uzeta u lizing, posebno za financijski, a posebno za operativni lizing, vrijednosti lizing naknada na mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i

godišnjoj osnovi te njihova usporedba sa prethodnom godinom. Okvir izvještaja o lizingu za interne korisnike trebao bi pružiti relevantne informacije o troškovima lizingu onim menadžerima kojima su ove informacije značajne za poslovanje, unutar segmenta za kojeg su oni odgovorni. U skladu sa specifičnostima hotelijerstva potrebno je izraditi izvještaje prema koncepciji USALI. Ovaj izvještaj o lizingu trebalo bi povezati sa ostalim izvještajima USALI, s obzirom na vezu među pojedinim izvještajima. Tako bi se troškovi lizing naknada povezivali sa ostalim izvještajima ovisno o imovini za koju su utvrđeni, a troškovi amortizacije obračunati s osnove imovine u lizingu također povezivali kako sa izvještajem o otpisima i amortizaciji kao i sa ostalim izvještajima poslovnih odjeljenja u kojima se pojedina imovina koristi.

LITERATURA:

1. Epstein, B.J., Mirza A.A., Wiley IAS 2002, Interpretation and Application of International Accounting Standards, John Wiley and Sons, Inc., New York, 2002.
2. Fraser, L.M., Ormiston, A., Understanding financial statements, (sixth edition), Prentice Hall, New Jersey, 2001.
3. Ivanović, Z., Financijski menadžment, Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija, 1997.
4. Jarnagin, B.; 2000 U.S. Master GAAP Guide, CCH Incorporated, Chicago, 1999.
5. Kieso, D.E., Weygandt J.J., Intermediate accounting, VIII izdanje, John Wiley and Sons Inc., USA, 1995.
6. Kuhnle R, Kuhnle-Schadn A., LEASING – Ein Finanzierungswegweiser Mit Vertrags- und Berechnungsmodellen, Wien, Linde, 2001.
7. Schmidgall, R. S.: Hospitality Industry Managerial Accounting, Educational Institute of the American Hotel & Motel Association, East Lansing, Michigan, 1997.
8. Uniform system of Accounts for the Lodging Industry, American Hotel & Motel Association, Hotel Association of New York, The Educational Institute, East Lansing, USA, 1996.
9. Urukalović, D. et al.: LEASING: financiranje, oporezivanje, računovodstvo, pravo, Hrvatska zajednica računovoda i financijskih djelatnika, Zagreb, 2003.